

რედაქცია

გალაგების პრინციპები... კლუბის ქვემოთ ხელის-მოწერა... მადლობა თუილიში... ვილიამს (გერარდის) წიგნის მალაზიაში... ვაჭრებზე მტკიცებულების იდრეხი: ВЪ Тифлисъ, въ редакцію „Дროზბა“.

დროება

ბაგოდის უმკველ-დღე მრგვაბის ბარდა

ფასი განსხვავებისა

დღის ხარჯებით, ხოლო 1 კვირის მანძილზე... ახლანდელი კაბა, ნეკლეტის... თუ ხეტირება მოითხოვს, რედაქცია გასწავლავს... ვაჭრებზე მტკიცებულების იდრეხი: ВЪ Тифлисъ, въ редакцію „Дროზბა“.

უველიერის ბაგო, შამდვი ნომერი „დროებისა“ ბაგოვა მომავალ სამრგვაბის, 9 თებერვალს.

ამა 1882 წელს უოველ-დღიური გაზეთი „დროება“

გამოდის იმავე პრინციპითა და რიგით და ამავე თანამშრომლების დახმარებით, რაც გარდა აქამდინ გამომდინარე.

ხელის-მოწერა მიიღება:

თუილიში: „დროებისა“ რედაქციის კანტონში, გალანის პრეს-ბიუროში, თ. ივ. კ. მუხრანსკის სახლებში, კლუბის ქვემოთ.

ქაჯაქს გარეშე მტკიცებულება ამ ადრესით უნდა მოითხოვან გაზეთი ВЪ Тифлисъ, ВЪ редакцію газ. „Дрозна“.

„დროებისა“ და „ოვერანსკა“, რედაქცია ერთად, ხელის-მოწერა არ მიიღება.

ფასი ხელის-მოწერისა:

ერთის წლით: 9 მან. } სამის თვით 3 ,,
ნახევარის წლით 5 ,, } ერთის თვით 1 ,,

სხვა ვადით ხელის-მოწერა არ შეიძლება. ხვედრი ფული ხელის-მოწერა გაზეთის დაბარებისთანავე უნდა გამოგზავნოს რედაქციაში. ვითხოვთ აგრეთვე, რომ თავის სახელი და გვარი და საცხადებელი ადგილი განვკვირვით დასწერონ.

რედაქტორი სერ. მესხი.
გამომცემელი სტ. მელიქიშვილი.

ხაშურის უბედურება

თუილი, 4 თებერვლი.
ჩვენი გაზეთის ოც-და-მეოთხე ნომერში დაბეჭდილი იყო საშინელი ამბავი ხაშურში მომხდარ უბედურების შესახებ. მაშინ ჩვენ ვიწერებოდით, რომ ამ უბედურ შემთხვევის დროს ოთხი კაცი მოკვდა და შვიდი-კი მძიმედ ავადმყოფები არიან; დღეს ჩვენ ვიცით, რომ ამ შვიდში ექვსი უკვე მომკვდარა და ერთი სიკვდილსაც დღე-დღეზე მოვლიან.

ვინდელს „ქვეყნში“ ორი, ერთმანეთის წინააღმდეგი, შენიშენაა დაბეჭდილი. მთავარი უბედურება სულ ამ უბედურებას თვითონ მოკლულ-მხარულ მუშებს აბრალდეს; წინა დღით იყო გამოცდილი და გასინჯული უბედურების მომხდენი, გახეტიალი ქვაბი, არაერთი წუთი არ ჰქონდა; მაგრამ მუშებმა, რომელნიც იმის მხლობლად დახდნენ პურის საქმელად, ყურადღება არ მიაქციეს ამ ქვაბში წყლის დუღილს, ერთობ მომეტებული ორთქლი მოგ-

„დროებისა“ ფელტონი, 5 თებერვ.

სამართველოს ისტორიის მასალა და სურათები

დასრულება საქართველოში 1802 წელს*)

ლეონიძისადმი უმთავრესი მინდობილება მდგომარეობდა შემდეგში: პირველად—მას ხალხის არეულობა უნდა მოეხდინა, მეორედ—მთავრობებში ხალხი, რომ მომხდებულიყვნენ იულონის ტეტხედ ასაყვანად. ამ მიზნის სისრულეში მოსაყვანად ლეონიძეს ჰქონდა ხელში ფირმანი, რომელიც იმერეთის მეფემ გამოუგზავნა თავადებს; ამ ფირმანით ის არწმუნებდა იმას, რომ თავიანთ განზრახვას შორს ნუ სდებენ და თვითონ ის ყოველი ფერის შემწვობას აღმოუჩინეს იმ ფირმანის ძალით, რომელიც ბაბა-ხანმა გამოუგზავნა მას**).

მთავარ მმართველი ლეონიძეს თავის მეგობარ კაცად სთვლიდა და როდესაც უკანასკნელი მთილისში ჩამოვიდა, გაუგზავნა მას კაცი და მიულოცა მშვიდობით ჩამობრძანება, ბოდიშსაც ითხოვდა, რომ ავად-მყოფობის გამო თვითონ სანახავად ვერ მოველიო.

ლეკებმა თითქმის ყველა სოფლები აიკლეს, რომლებიც მთილისის ახლო-მახლო მდებარეობდნენ. მათი მტაცებლობა ძლიერ გაძლიერდა; თამამად აოხრებდნენ სოფლებს თითქმის მთელს მთილისის გუბერნიის; ასე, რომ მთავარ სარდალმა ეჭვი აიღო, რომ თვითონ მცხოვრებლები ამ ბოროტ-საქმეში მონაწილეობას იღებდნენ, უმეტესად ისინი, რომლებიც სქართველოს მეფის შთამომავლობას სანაუგრობდნენ... ამისთვის რუსის მმართველობამ ყველა საშუალება იხმარა ხალხის დასამშვიდებლად.

ამასთანავე მხედართ მთავრების გამოგზავნილი მოხსენებები (რაპორტები)

როდეს, გასქდა და დაღუბა ეს ხალხი.

მეორე შენიშენა—ხაშურისადმი მიღებული კორრესპონდენცია-კი სრულებით ამის წინააღმდეგ გვეუბნება: დიდი ხანია მუშები და მაშინისტები ეუბნებოდნენ ხაშურის სახელოსნოების უფროსს ბ. მასილიევს, რომ ეს ქვაბი ერთობ დაძველებულია, საშიშია, რამ უბედურება არ მოახდინოს და ამის გამო კარგი იქნება, რომ შეგვანერებინოთ ამის მუშაობა; თვით წინა დღით იყო აქ ბ. მასილიევი, ამბობს კორრესპონდენტი, განმეორებით უთხრეს ხელოსან-მუშებმა ამ ძველის ქვაბის შეჩერება, მაგრამ იმან არ შეიწყნარა ეს თხოვნა:—ვისაც ამ ქვაბთან მუშაობა არა ჰსურს, სულაც გაბრძანდეს სახელოსნოდან.

ამ ბ. მასილიევს, რომელსაც ერთი მძიმე თანამდებობათგანი უტირავს შოთი-მთილისის რკინის გზის გამგეობაში, იმის ხეპრულ მოქმედებაზე, იმის ცუდ ხასიათებზე და სხვ. იმდენი რამ დაწერილა ადგილობრივ გაზეთებში და იმდენი რამ გავრავიანია, რომ ჩვენ ადვილად გვეჩერა კორრესპონდენტის სიტყვები იმის შესახებ. უცხოეთიდან გადმოხვეწილი კაცი, რომელიც ადგილობრივ მცხოვრებლებს, განსაკუთრებით გლეხებს, უბრალო მუშებს პირუტყვებად სთვლის, რას დაზღვეს, რა ბევრს ინაღვლებს, თუ ათიოდე ამისთანა მხეცი ამ გვარ უბედურ შემთხვევით დაიხრცება! ისინი ხომ ადამიანები არ არიან, იცხოვრებენ დედა-მიწაზე, თუ არა, სულ

ერთია! ასე სჯიან ბ. მასილიევის გვირის კაცები...

მაგრამ, ვთქვათ, კორრესპონდენტი ტყუის; ვთქვათ, ყველა ის, რასაც ოფიციალური შენიშენა ამბობს, ყველა მართალია.

რა სწერია ამ ოფიციალურ შენიშენაში? უბედურება იმის გამო მოხდა, რომ მუშებმა საორთქლე ქვაბთან დარჩა, ყურადღება არ მიაქციეს იმაში წყლის დუღილს, მომეტებულიად აღუღებული წყალი ორთქლად იქცა, ქვაბმა ვერ შეიმარა, გასქდა და დახოცა იქ მყოფი ხალხი.

ქარგი და პათოსანი, მაგრამ ასე უბატონოდ მიტევა ამაღენა სახელოსნისა განა შეიძლება? ის მუშები რომ არ ყოფილიყვნენ, თვალ-ყურის დამჭერი ხო მაინც არ იქნებოდა სახელოსნოში და ქვაბი მაინც გასქდებოდა. ბანა დეჟურნები არ უნდა ყოფილიყვნენ სახელოსნოში, რომ ყველაფერზე ყურადღება მიექციათ? აქაო, იატომ ტერმომეტრს არ უტკირესო, უნდა შეეტყუათო, ქვაბს შიში აქვს ორთქლად გადაქცეულ წყლისგანაო და ამიტომ თვითონ არიან დამნაშავენიო! ბანა ტერმომეტრის ყურება და სინჯვა უბრალო მუშების მოვალეობაა და საქმე?

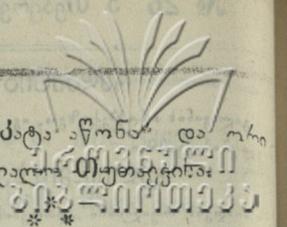
პირველი და მეორე არ არის ამგვარი წინდაუხედავი შემთხვევა და უბედურება ჩვენს რკინის გზაზე, პირველი და მეორე არ არის ეს იმის დამამტკიცებელი მაგალითი, რომ ამ რკინის გზის გამგებელნი გროზად არა სთვლიან ადამიანის სიცოცხლეს და

ბენო და ამისთვის საერო ძალას ანუ უფლებას დაეჭირა თვალ-ყური და ისინი ამისგან გამოეხსნა. მაგრამ ამას ყურადღება სრულებითაც არ მიაქციეს და ამის მაგიერად მელიქ-პბოვის სოფლების მცხოვრებლები, რომელნიც მმართველის ქვეშევრდომი იყვნენ, არ იშლიდნენ ახალციხის თათრების საქონლის წართმევას. რასაკვირველია, ამისთანა ყოფა-ქცევა და თავ-ხედობა მუდამ შერიფ-თაშას მიზეზს აძლევდა, რომ გზა ეჩვენებინა ლეკებისთვის საქართველოს სამზღვრებზე დასაცემად.

ამ გვარადვე მმართველმა უყურადღებოდ დასტოვა ლაზარევის მოხსენება მიემურაზ ბატონიშვილს და თ. აბაშიძის სურამიძემ აუცილებლად განმორებასუ. შეველა მოხსენება ცარიელ მოხსენებად და „ჩმა მალაღებლად უდაბნოსა შინა“ დარჩა.

რადგანაც ლაზარევის ყოფნა მთილისში საჭირო არ იყო, ამისთვის მან განიზრახა სურამში წასვლა იმ მიზნით,

*) ის „დროება“ № 16.
**) ისილე ლეონიძის ისტორია.

აფიქრობენ, რომ ხალხი რკინის გზის
ჰქკონერების ჯიბის გასატენად არ-
სებობს და არა რკინის გზა ხალხის
სასარგებლოდ.

ამიტომაც დიდი იმედი გვაქვს, რომ
უმალღესი მთავრობა უყურადღებოდ
არ დააგდებს ამ დიდ უბედურებას და
დაწვრილებით, სასტიკად გამოიძი-
ებს—თუ ვინ იყო ამაში დამნაშავე
და სასტიკადვე დასჯის ამ დამნაშავეს.

მაგრამ მართა ამ დამნაშავეს დას-
ჯა რას დაეხმარება იმ საცოდვე-საწ-
ყალ ობლებსა და ქვრივებს, რომელ-
ნიც, უეჭველია, დარჩა ხაშურის რკი-
ნის გზის სახელონროში მოხარშულს
კაცთ? ეს დასჯა შემდეგ გასართხნი-
ლებლად იქნება კარგი რკინის გზის
გამგეობასათვის; ახლა კი წესი და
სამართლიანობა შაითხოვს, რომ რკი-
ნის გზის გამგეობამ, ყოველ შემთხ-
ვევაში, მიანიჭოს სრული ცხოვრე-
ბას საშუალება და ღონისძიება და-
ღუპულ ათი კაცის უპატრონო ქვრივ-
ობლებსა.

დღიური

ზოგიერთი ამბები კიდევ გუშინ-
დელს ცეცხლზე.

სალამოს მეხუთე საათზე თითქმის
სრულიად ჩამქრალი იყო ცეცხლი. ამას
უნდა უმადლოდეთ არსენალიდამ მო-
ტანილს ცეცხლის საქრობ მაშინას,
ზილი მსხვილს და ძლიერ წყლის ნა-
კადულს აძლევდა ცეცხლსა და მწრაფ-
ლად ანელებდა.

მუბერნიის გამგეობისა, საგლეხო
პრისუტსტიისა და სახელოწიფო ქო-
ნებათა შამგეობის საქმეები და ქალა-
დები, როგორც გვიტხრეს, ცეცხლის
დროს ბევრი არა დაკარგულა, თუ
შემდეგ არ დაჰკარგეს... ქველა ეს
ქალაღდები და საქმეები დროებით
საზოგადო ბიბლიოთეკაშია დაწყობი-
ლი.

ცეცხლის მიზეზს იმას ამბობენ,
რომ წურინოვის აფთიაქის მალაზის

ერთი პრიკასიკი სარდაფში ჩაიდა
სანთლითაო, ეთერის შუშა გაუტყდაო
უცაბედათაო ეთერს წაეკიდა ცეც-
ხლიო, მერე აქედამ სხვა საქონელ-
საც გადაედგაო.

მა სახლები შ. ბუროვს ექვსი ათას
თუმნად ჰქონია „საზღვეველ საზო-
გადოებაში“ (სტრახში) შეტანილი.
ზარალი ათას თუმანზე მეტი არ უნ-
და ჰქონდეს. წურინოვის კი თავის მა-
ღაზია სამი ათას თუმნად ჰქონია
„სტრახში“.

როგორც ეტყობა, ბ. ზიჩი დიდის
ამბით აპირებს ამ შაბათს „მეფხვის
ტყაონილამ“ ცოცხალ სურათების
დადგმას ჩვენს საზაფხულო თეატრში.
სულ, როგორც გვაცნობდნენ, ათი
სურათი იქნებაო, რომელშიაც მომე-
ტებული ნაწილი ქართველი არისტო-
კრატები და არისტოკრატები იღებენ
მონაწილეობასაო. ნამდვილი ვეფხვის
ტყაფი იქმებაო, ნამდვილი ხავერდისა
და სხვა ძვირფას ტანისამოსები; ხე-
ლოენურად დახატული დეკორაციე-
ბი. ასს კაცზე და ქალზე მეტი არიან
მონაწილენიო. მართა ტანისამოსებ-
ში და დეკორაციებზე ას თუმანზე მე-
ტი დაიხარჯაო.

სურათების ბოლოს იქნება ქო-
წილი ლეკურიო. რომელშიაც ჩვენი
საუკეთესო მოლევურები მიიღებენ
მონაწილეობასაო.

ამ დიდი ხარჯის ამოსაგებად სამ-
ჯერ აპირებენ ცოცხალ სურათების
გამეორებას და მერე-კი, როგორც
დიდის სიამოვნებით შევიტყეთ, მოთა-
ვეთ ჩინებული განზრახვა აქეთ თურ-
მე, რომ ყველა ტანისამოსი და დე-
კორაციები ქართულ დრამატიულ
დასს შესწირონ.

ჩვენ გვაცნობდნენ, რომ პეტერ-
ბურღის სამეცნიერო აკადემიის ბიბ-
ლიოთეკაში აღმოჩენილა საბა-სულ-
ხან ორბელიანის სურათი.

ძარგი იქნება, რომ ვინმე გამო-

გულად ემსახუროს მის იმპერატორე-
ბით უდიდებულესობას რუსეთის ხელ-
მწიფეს? რისთვის არ გამოცხადდა
სამსჯავროში, თანახმად მისი მოთხო-
ვნილებსა—დაბარებისა?

თ. აბაშიძემ მკვახე სიტყვებით და
მედიდურად მიუგო:

— ჩვენ ესლა ყველანი გლახებთან
გასწორებულნი ვართ!!...

ლაზარემა მაინც უბრძანა აბა-
შიძის დატუსაღება.

აბაშიძეს სიტყვებმა დაარწმუნა ლა-
ზარევი იმაში, რაც აღრევე დაბეზღ-
ებით გაგონილი ჰქონდა მასზედ.

აბაშიძის გარდა საპატიმროში ჩას-
ვეს მისი თანამოაზრენიც მრავალი
თავადები, მათ შორის თეიმურაზ ბა-
ტონიშვილის მდივანი—ლორაძე, რომ-
ელიც იმერეთში მიწერ-მოწერის
დროს ეხმარებოდა მას.

ლაზარემა აბაშიძე და თეიმურაზ
ბატონიშვილი შორში დტოვა. პირ-
ველი იმათგანი სამსჯავროში უნდა
გამოცხადებულიყო მეორე კი თავის-

ჩნდებოდეს, გარდაღებინებდეს ამ სუ-
რათსა და საქვეყნოდ გამოსცემდეს.

მუშინ, ოთხშაბათს, საზაფხულო
თეატრში იყო ბენეფისი ქ. ბ. ა. ავა-
ლოვისა. წარმოდგინეს ახლად ნა-
თარგმნი პიესა „რაზა ობოლნი“.

მელოდრამებს ჩვენი საზოგადო-
ება როგორცა ვერ შეეჩია და ხში-
რად თუ ამისთანა მელოდრამები
წარმოდგინეს, იქნება უფროც და-
ფრთხონ ხალხი, რადგან პირველი
ოთხი მოქმედება თითქმის ისე გადის,
რომ არც მყურებლის ტენის აღვი-
ძებს და არც გულს ეხება. მხოლოდ
მეხუთე მოქმედებამ ჩაიარა გვარი-
ნად. საუბედუროდ, სხვათა შორის,
მოთამაშეებს მოუშაღებლობაც ეტ-
ყობოდათ.

ხალხი ბლომად იყო ამ საღამოს
თეატრში და მობეზრდასე რამდენჯერ-
მე ტაშის-კვრით გამოიხმეს.

ჩვენ გვიტხრეს, ერთი ვიღაც ნე-
მეცი ნემეცურ ვაზეთის გამოცემას
აპირებს ჩვენს ქალაქშიო.

როგორც შევიტყეთ, ოთხი ვიღაც
მეტრევე თავის ტივით დაღუპულა ამ
დღეებში შარაიხის მახლობლად.
მტკვარში მოდენილ ყინულმა დაღუ-
პაო.

ზორილამ გვწერენ, რომ ხელო,
შაბათს, იქაურს კლუბში ბალის გა-
მაროვას აპირებენ თფილისის სათა-
ვ-აზნაურთა სკოლის სასარგებლო-
დაო. ამ კეთილ საქმეში, სხვათა შო-
რის, ადგილობრივი მაზრის უფროსი
თ. შლ. შრისთ ვ, კ-ქნა მ. შრისთისა
და მ. შ. მამაცოვისა იღებენ მხურვა-
ლე მონაწილეობასაო.

შოადრკავკავილამ გვატყობინებენ,
რომ იქაურ ქართველებს რამდენიმე
ქართული წარმოდგენა გაუმართავთ
ამას წინად. წარმოუდგენიათ „მზის

ნებით წაიდა სურამილამ. ლაზარევი
ჩამოვიდა თფილისში და ვაიგო სხვა-
და-სხვა ამბები საქართველოს შინა-
გან და გარეგან მდგომარეობაზე; მა-
შინვე მთავარ სარდალს შეატყობინა
და თვითონ ჯარში საჭირო განკარ-
გულება მოახდინა საქართველოს და-
საცველად სხვა-და-სხვა მტრებისა-
გან.

ამ დროს, მანტანგ ბატონიშვილის
მეცადინეობით, თფილისილამ მიმავა-
ლი გზა მთიულებისკან გაკავებული
იყო, ასე რომ შიკრიკს და ჩ.ფარს ამ
გზით წასვლა არ შეეძლოთ.

ამ დროსვე თავად შრისთავებმა,
რომელნიც დიდის ხნილამ რუსეთს
მიეკედლენ, ლაზარევის აღუთქვეს, რომ
იმის ყველა ქალაღდებს მოიმედე კა-
ცების ხელით სხვა გზით ვაგვზაენი-
თო რუსეთში. ამით ლაზარემა, რა-
საკვირველია, ისარგებლა და მართ-
ლაც, როგორც შემდეგილამ გავი-
გებთ, შიკრიკი მშვიდობიანად მივიდა
სარდალ-მთავარისაგან და კიდევ დაბ-

დაბნელება“, „ძატა აწონა“ და ორი
კომედია ბ. ალაღაშვილისა.

ამბობენ, რომ ის ჩინოვნიკი აქ უნ-
ძან ტროლის პალატისა, რომელიც
მუთაისის საეუბერნიო ხაზინის ფუ-
ლის შექმნის თაობაზედ იყო გაგზა-
ნილი, ჰქუილამ შემცდარა და ამ ქა-
მად თფ. საავადმყოფოს საგიტეში
წვესო. მიზეზი სიგიჟისა, როგორც
ამბობენ, ის გარემოება იყო, რომ
მუთაისში ყოფნის დროს რაღაც ხელ-
მოუწერელი მუქარის წიგნი მოუვი-
დაო, რომელშიაც მოკვლას ემუქრე-
ბოდნენო. ამაზედ იფიქრა და ჰქუ-
ლამ შესცდოა.

სილნალიდამ გვწერენ; დღეს, ში
იანვარს, სილნალში, ზოგიერთ კეთილ
პირების მეცადინეობით, აქაურ მაზრის
სასწავლებლის ღარიბ შაგირდების სა-
სარგებლოდ გამართეს სასწავლებლი.
ზალაში ქართული წარმოდგენა. ით-
მაშეს „განა ბიძამ ცოდა შეერთა“
და ერთიც მოლიერის კომედია.

„მოთამაშეებმა თითქმის ყველამ
კარგად შეასრულეს თავიანთი როლები.

„მრავალი ხალხი დაესწრო წარ-
მოდგენაზე, ალტაცებით მოეგებნენ
სცენის მოყვარეთა და ყველანი ნატ-
რულობდნენ, რომ ამისთანა წარმო-
დგენები ხშირად ყოფილიყო.

„მუთითადი პატივისცემა და მად-
ლობა თ. ლ. ჯ—ერს მისი მეუღ-
ლესა, ბატონ დ. აბ—ოვს, მისს მე-
უღლეს და სასწავლებლის ინსპექ-
ტორს, რომელთაც მიიღეს განსაკუთ-
რებითი მეცადინეობა ამ საქმეში და
სცენის მოყვარეთ მისცეს ყოველი
შემწეობა.

„შემოსავალი, როგორც შევიტ-
ყეთ, იქნება ოცდაათ-თუმანამდე. ეს
ფული, იმედია, დიდს შემწეობას მის-
ცემს ჩვენ ღარიბ მოსწავლეთა“.

შოველ დიდ ქალაქში, ყველიერე-
ბა სახალხო ღონის გატარება იცაან.

რუნდა იქილამ სხვა-და-სხვა განკარ-
გულებით და ბრძანებით.

მხედართ-მთავრის განკარგულება
მდგომარეობდა შემდეგში: სარდალი,
პირ-შული-ხანი, რომელიც ნახიფენ-
ში ათი-ათასის ჯარით იღვა, შუშა-
ში წაიდა სარდალით; მისთვის, რომ
ბაბა-ხანის ბრძანება სისრულეში მოეყ-
ვანა, ესე იგი ნუხის მაჰმად-ასსან-ხანი
ტახტილამ ჩამოეგდოთ, რომელსაც
რუსეთის მხარე ეჭირა და მის ადგილ-
ზედ კი დასვათ სელიმ-ხანი, რომელ-
ლიც იმ დროს შუშაში იმყოფებო-
და, შემდეგ კი თავის ძალას რომ
გააძლიერებდა, წასვლა უნდოდა იმ
შუშაში; იქილამ კი ბელაქანში აბა-
რება წასვლას, სადაც დაღესტანელ
ლეკებს თავის მხრისაკენ მიკედლესა-
ჰფიქრობდა. პირ-შული-ხანი შემდეგ
აპირებდა ქანეთში გამგზავრებას
მიზნით, რომ თავისი მიმართულე-
ბანუ დეიზი—რუსის ჯარის გარეკ-
შეგსრულებინა. ალექსანდრე ბატო-
ნიშვილს მიუვიდა ამ დროს დღე-

ევროპაში განთქმულია სხვა-და-სხვა დროს გატარება, მასკებით მორთულუ-

პოლიცია იქ თვალს ადევნებს, რომ უწყობდა არა მოხდეს-რა, დაშლით კ არ უშლის.

ჩვენ დედა-ქალაქში წელიწადში ერთი დღე, დიდ-მარხვის ორშაბათობით, ყველა იცინა. ხალხი სამ-ოთხ მორთულ კაცს სახედარზე თუ ცხენზე შესვას, ატარებს დიდს ქუჩებში და ბოლოს მთავარ მმართველთან მიდის დიდ-მარხვის მისალოცავად.

პოლიციამ რაღაც შემოიღო ამ ორიოდ უკანასკნელ წელს დაშლა ამ ღიზისა. წელიწადში ერთის დღის ღიზისა უშლის, შეიძლება ამისთანა წრეს გადასვლა? საჭიროა ვისდამიჯერ არს ყურადღება მიაქციონ პოლიციის ამ გარეწერებას და ხალხს ერთი დღე მხიარულების ნება დართონ.

ამ მომავალ ორშაბათს ყვენობის გამართვას ხალხს ნუ დაუშლიან.

წინა დღე ყურადღებას ვაქცევთ ამ საგნსა, რომ ქუჩებში გოროდოვებმა და ოკულოდონებმა ცემა-ტყევა არ გამართონ...

რუსეთი

(გაზეთობა)

— რუსეთის ებრაელების შევიწროვებამ დიდი ხმაურობა ასტება ევროპაში საზოგადოდ და ნამეტნავად ინგლისში. ათ-ათას მანეთზე მეტი შეუკრებიან ლონდონში ებრაელების სასარგებლოდ. ამ ფულიდამ 30,000 მან. როჩმელს შეუწირავს.

— ბასულსავე თვეში ნიუ-იორკში, ამერიკაში, შეკრებილა დიდი მიტინგის

ფალის ღარიასაგან წერილი, რომელშიაც იწერებოდა, რომ ყოველადე ღონის-ძიება და საშუალება ეხმარათაინ აღინდელ განზრახულ საქმის სისრულეში მოსაყვანად. ამისთანავე დასძინებდა: „ამისთანა მოხერხებულო დრო იშვიათად შეგხვდებათ, რადგანაც თერთან თფილისში რუსის ჯარი ძალიან ცოტაა; ამისთვის პირ-შულხანის და ბელაკანის ლეკების შემწეობით, ადვილად შეგვილიათო ძახეთში შესვლა და თითქმის ყველა თავდაზნაური თქვენს მხარს დაიჭერსო“...

იმერეთის მეფე, იულონ ბატონი-შვილი და შარანაზი დიდ მზადებაში იყვნენ—შემწეობა აღმოუჩინონ ალექსანდრე ბატონი-შვილს, აგრეთვე ახალ-ციხის ფაშაც, რომელსაც მჭიდრო კავშირი ჰქონდა იმერეთის მეფესთან და შევით-მოხსენებულ ბატონი-შვილებთან, სამი ათასი ლეკების მიმტებას აპირებს. მეფე და ფაშა მხოლოდ პირ-შული-ხანის და ალექსანდრე ბა-

გი, რომელზედაც გამოუცხადებიათ თანაგრძობა და შებრალება ებრაელებისათვის.

— თ. სვიატოპოლკ-მირსკი ძრიელ ავად არისო, იწერებიათ გაზეთებში.

— ბაზ. „ზოლოსში“ სწერია, რომ აღინდელი პარიჟის პრეფექტი ანდრიე პეტერბურღში ინიშნება საფრანგეთის ელჩადო.

— ინგლისურს გაზეთს „თაიმსში“ სწერია შემდეგი ამბავი:

„ამ დღეებში ოდესიდამ გამოვიდა ერთი გემი 160 სალათით, ოთხი მთის ზარბაზნით, 1,200 მარტინის თოფით და 60 ყუთი დამზადებულ სასროლებითა და სხვა-და-სხვა ტანი-სამოსებით. მთელი ეს ტრანსპორტი რკინის გზით გარდაიტანეს რუშუკში და აქედამ ლომ-პალანკაში“.

ამ ამბით მართლდება სერბიის მმართველობის მოსაზრება, რომ ავსტრიის წინააღმდეგ აჯანყებულ ბოსნიასა და ჰერცოგოვინას ალბად რუსეთი უნდა ეხმარებოდესო.

უცხოეთი

საშრანგეთი. ზაბაყა, 29 (17) იანვარს („დროების“ კორექსიონდენცია). ზამბეტა და მისგან შემდგარი 14 ნოემბერს სამინისტრო, გამოვიდნენ სამინისტროდამ. ზამბეტა აღარ არის საფრანგეთის საქმეებს გამგებელად მას აქედ, რაც დამარცხდა 26 იანვარს პალატაში.

საჭიროა თვით ომის მსვლელობის აღწერა.

მრ საათზედ დებუტატთა პალატაში სხდომა იწყება. ტრიბუნაზედ ორატორები ერთი მეორეზედ აღიან. მრთი ამტკიცებს კაბინეტის პროექტის სრულად მიღების; მეორე—თანხმობას ამზედ, მაგრამ სიებით კენჭის-ყრის მიღებაზედ-კი უარზედაა, და ამბობს, რომ ამ მიღებით ჩვენი უფლება უნდა დავიმციროთო, ავტორიტეცი უნ-

ტონიშვილის მდინარე ალაზანში გამოსვლას უტყვიან.

ამისთანა არეულობის დროს შიგნით საქართველოში შფოთი და მოუსვენარობა ხდებოდა სხვა-და-სხვა ადგილებზედ ხშირად დაცემის და ახერების გამო, რომელშიაც მონაწილეობას მმართველობა მცხოვრებლებს აძრალებდა, ვითომც იმათ მეფეების შთამამელობისგან შეთქმულობა ჰქონდათ რ მისნის მისაღწევად, რომ რუსეთის ჯარი გაენაწილებინათ.

ძაგასიის მხრით მხტანგ ბატონი-შვილმა, რომელიც ლუშეთში იმყოფებოდა, ჯარების გროვება დაიწყო, აჯანყა ოსები და თავაურები, რომელნიც მთებში სცხოვრებდნენ—იმ გზაზე, რომელიც საქართველოდამ მოზლოკში მიდის.

ღავით ბატონი-შვილი, ვითომ ავადმყოფობის გამო და კარგი ჰაერისთვის, თფილისიდან ბორჩალოს თათრებთან

და დავკარგოთო, ჩვენს ამომრჩეველებზედ და მათ მონდობილებაზედ უარი უნდა ვყოთო; მესამე, როგორც მაგ. ლოკრუა, იცავს კონგრესის უზენაესობას. ბაროდეს, რომელიც თავ-გამოდებულად დამცველია სრული კონსტიტუციის შეცვლისა და სენატის მოსპობისა და რომელსაც ეკუთვნის ამის შესახებ პირველად პალატაში პროექტის შეტანა, წინადადება შემოაქვს ვრცელის რევიზიის სასარგებლოდ. ბაროდეს წინადადება არ არის მიღებული.

ზამბეტა აღის ტრიბუნაზედ. მართობ საექვო გამარჯვების მისაღწევად ზამბეტამ იხმარა მთელი თვის არატორული ნიჭი და პირლამენტარული სტრატეგია. თაეი სიტყვაში პირველად ის ეხება კომისიის გარდაწყვეტილებას. რადგანაც პალატამ არ მიიღო კონსტიტუციის განუხანდრელი რევიზია, ამის გამო სჩანსო, რომ პალატამ ვერ აღიარა კონგრესის განუხანდრელი უზენაესობა. მრცელი რევიზია, როგორც ბაროდეს წინადადება იყოფო, თქვა ორატორმა, სოციალურ წყობილებისთვის დამლუპავი არისო. ჩვენ გვიმტკიცებენ 1848 და 1876 წ. და აგრეთვე ევროპული ქვეყნებს კონსტიტუციებო, რომ კონგრესის უფლება და განსახილველი საგნები თავიდამე გარკვევით უნდა იყოს განზომილიო და სხ. დიდს ალტატებაში მოიყვანა პალატა ამ სიტყვის იმ ადგილმა, სად-ც ზამბეტა იცავს თავს ყოველ ნაირის ბრალდებულობისაგან. (ზაერცელებული იყო ხმა, რომ ზამბეტას სრული დიქტატორობის მიღწევა უნდაო და პალატას დაითხოვს, როგორც სიებთ კენჭის-ყრით წესი იქნება მიღებულიო).

ძრიელ ცივად მიიღო პალატამ ის საბუთები, რომლითაც ზამბეტა ამტკიცებდა სიებით ამორჩევის უმჯობესობას მასრობით კენჭის-ყრაზედ. აუცილებელ საჭიროებას შეადგენსო, თქვა ორატორმა, სიებით კენჭის-

წავიდა, რომ დავხმარებინა ისინი საერთო შეთქმულობაში.

ღარია დედოფალს—მოთავეს ყველა ამ შეთქმულებისა—ჰქონდა ვან უწყვეტელი მიწერა—მოწერა ალექსანდრე ბატონი-შვილთან და იმერეთში მყოფ ბატონი-შვილებთანაც. ღარიათ თავის სადგომზე (ავლაბარში) იღუმალად შემოიკრიბა ერთ-მოზრგინი და მათი საშვალებით განაზენედა ხალხში სხვა-და-სხვა ხმებს და აიძვებდა კდეც მათ, რომ მალე იქნებოთ განთავისუფლებული რუსებისგანაო.... იმის ბრძანებით დასწევს თფილისის ავლაბართან შემაერთებელი ხიდი. მს სიფრთხილე შეამბობნეთა მხრით ერთი უკეთესთაგანი იყო, და იმისთანაც, რომ, თუ რუსის ჯარი არ მოშველებოდა ხიდს, უეჭვილოა, დედოფლის საქმეები კარგად წავიდოდა, რადგანაც ამ ხიდის დარღვევით სრულებით მოსპობდნენ გზას რუსების ჯარებისათვის,

ყრის წესის შემოღებო; ზამბეტამ შეუძლებელია მოხდეს ჩვენი წესები ფორმებო, რომელთ პროექტები და-მზადებული არიან და მინისტრები: პორტფელეებში აწყვილო!

კომისიის აზრის დასაცვილად იყო გამორჩეული დებუტატი ანდრიო, რომელიც ამას წინედ პოლიციის პრეფექტად იყო. ზამბეტას დამარცხება ამ დღისა სწორედ ანდროის მკენარ და ირონიით სავსე სიტყვას მიეწერება. ამან, სხვათა შორის, თქვა, რომ კომისია არ არის მსურველი არც განუხანდრელი კონსტიტუციის რევიზიისა და არც კონგრესიის განუხანდრელის უფლებისა; კომისია თანახმაა მმართველობისაგან აღნიშნულ კონსტიტუციის მუხლების გადახედვისა, მხოლო უარს ჰყოფს სიებით კენჭის-ყრის მიღებაზედ.

ანდროის სიტყვის შემდეგ საქმე კენჭზედ მიდგა. პირველად უყარეს კენჭი კომისიის წინადადებას, რომელნიც მმართველობამ არ მიიღო. პალატა აცხადებს, რომ დრო არის კონსტიტუციის კანონების რევიზია მოხდეს.

ამ წინადადების პალატის უმეტესობისაგან მიღებისა-თანავე, ზამბეტა აცხადებს, რომ მმართველობას აღარ სურს მიიღოს მონაწილეობა აწინდელს ბაასში, და გადის. შემდეგ სიებით კენჭის-ყრის შემოღების პროექტს უყარეს-კენჭი და პალატამ ესეც უარ-ჰყო.

მს შესანიშნავი სხდომა საღამოს რვა საათზედ გათავდა.

ზამბეტამ იმ საღამოსვე გამოუცხადა რესპუბლიკის პრეზიდენტს თავის კაბინეტის დათხოვნა. როგორც ისმის, არც ერთი მინისტრი არ რჩება თავის ადგილზედ, სუყველანი გამოდიან.

ზანსაკუთრებით იცავენ ზამბეტას და მისს სამინისტროს ზამბეტისტების გაზეთები. მსენი ამბობენ, ზამბეტა დაეცა იმიტომ, რომ კონგრესის უფ-

რომელნიც იყენენ გამზადებულნი ძახეთში წასასვლელად. იმდროს მტკარში გასვლა არასგზით არ მოხერხდებოდა უჩვეულო წყალ-დილობის გამო....

თფილისის თავად - აზნაურთაგანში რუსეთის მომხრედ ითვლებოდა აღინდელი სერდალი ივანე მრბელიანი, რომელსაც კიდეც მხურვალე გულით სურდა რუსეთის ქვეშევრდომობა.

თათრებმა თითქმის ყველამ მემბობნებთან შეერთება მოინდომეს, ისინი მზად იყვნენ ყოველ წამს რუსებთან ჩხუბი აეტყვნათ.

ფრედოხიან-და-გოჩა.
ქ. ქუთაისი.
27 იანვარს.
(შემდეგი იქნება).

